

Затверджено
Протокол № 2 річних Загальних зборів акціонерів
публічного акціонерного товариства
"Розрахунковий центр з обслуговування договорів
на фінансових ринках", які проведені
26 квітня 2021 року

Річний звіт ПАТ «Розрахунковий центр» за 2020 рік

У цьому Звіті розкривається фінансова та нефінансова інформація, що характеризує фінансовий стан, результати діяльності та перспективи розвитку **публічного акціонерного товариства «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках» (далі – Банк)**.

Місія

Відповідно до затвердженої Стратегії діяльності (розвитку) на 2020-2022 роки місія Банку полягає у тому, щоб бути «центром обслуговування ліквідності» на українському ринку капіталів, який покликаний забезпечити максимальну ефективність транзакцій, швидкість обслуговування та гарантувати виконання правочинів з фінансовими інструментами.

Цінності

Всі без виключення працівники Банку докладають максимальних зусиль, щоб дотримуватися найвищих етичних стандартів у стосунках з колегами, контрагентами, існуючими та потенційними клієнтами. Наша корпоративна культура базується на наступних цінностях:

РЕПУТАЦІЯ:

Ми прагнемо створити та захистити бездоганну репутацію Банку, пропагуючи поведінку, що не підриватиме повагу до Банку, або вчиняючи будь-які дії, що є необхідними для виправлення або запобігання неналежній поведінці інших працівників Банку.

Ми постійно шукаємо нові можливості для розвитку і навчання.

ЛОЯЛЬНІСТЬ:

Ми захищаємо право кожного працівника Банку мати незалежне професійне судження, при цьому уникаючи конфлікту інтересів, неналежного стороннього впливу та висловлення власних суджень в соціальних мережах стосовно Банку, що характеризують або можуть характеризувати його діяльність з негативного боку.

Ми демонструємо відданість та лояльність до людей у дружній манері та присвячуємо свою діяльність службовому обов'язку, поважаємо інформацію з обмеженим доступом, що належить Банку або його клієнтам/контрагентам, та відмовимося брати участь в будь-якій діяльності, що має на меті використати неналежну перевагу, що пов'язана з обійманням посади в Банку та отриманим доступом до такої інформації.

ПАРТНЕРСТВО ТА ПОВАГА ДО ІНШИХ:

Ми працюємо для досягнення спільних цілей.

Ми прагнемо взаємовигідних відносин.

Ми не визнаємо безкомпромісність та не керуємося виключно власними інтересами.

Ми відкриті до спілкування, готові чути та враховувати іншу точку зору.

Ми демонструємо повагу до людської гідності, самостійності, приватного життя, прав та інтересів всіх тих, хто бере участь в прийнятті, а також реалізації наших рішень.

Ми шанобливі та ставимось до всіх людей з однаковою повагою та гідністю незалежно від їхньої статі, раси, національного походження або віросповідання.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:

Ми завжди дотримуємося слова, що його дали.

Ми несемо відповідальність як за свої дії, так і за спільний результат команди Банку.

Ми прагнемо досягати поставлених цілей, а не переконувати в їхній недосяжності.

Ми прагнемо досягати наших цілей в бізнесі в спосіб, що завдає найменшої шкоди та створює позитивну атмосферу та позитивно впливає на імідж Банку.

Характер бізнесу

Банк забезпечує здійснення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів, укладеними на фондових біржах та поза фондовими біржами, якщо проводяться розрахунки за принципом "поставка цінних паперів проти оплати", виконує функції центрального контрагента відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», провадить клірингову діяльність у відповідності до законодавства (професійна діяльність на фондовому ринку - клірингова діяльність, ліцензія Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку АЕ № 263463) та банківську діяльність на підставі ліцензії Національного банку України №271.

Банк відкриває та веде грошові рахунки учасників фондового ринку, а також забезпечує виплату доходів за цінними паперами, номінальної вартості при погашенні цінних паперів та при здійсненні емітентом інших корпоративних операцій, у тому числі за тими цінними паперами, що розміщені та обертаються за межами України.

Проведення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, вчинених на фондовій біржі та поза фондовою біржою, якщо проводяться розрахунки за принципом "поставка цінних паперів проти оплати" є виключною компетенцією Банку у відповідності до Закону України «Про депозитарну систему України».

Також, на сьогодні, Банк є єдиною в Україні кліринговою установою, відповідно, фактично займає монопольне становище на ринку клірингових послуг.

Банк є материнською компанією групи, яка складається з таких компаній:

Назва	Частка власності (%)		Вид діяльності
	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року	
ПАТ «Розрахунковий центр» – материнська компанія			Клірингова діяльність, банківська діяльність
ТОВ «Міжрегіональний фондний союз» (дочірнє підприємство)	100.0%	100.0%	Діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем
ДП «Технічний центр «МФС» (дочірнє підприємство)	0%	100.0%	Розробка програмного забезпечення

Станом на 31 грудня 2020 року дочірнє підприємство ДП «Технічний центр «МФС» припинило свою діяльність згідно рішення засновника від 12 березня 2020 року. Позитивний фінансовий результат від припинення склав 2 тисячі гривень.

Банк є публічним акціонерним товариством із зареєстрованим статутним капіталом 206700 тисяч гривень.

Власником значної частки акцій Банку є Національний банк України, якому належить 83.55% акцій.

Інформацію про структуру власності оприлюднено на сайті Банку (за посиланням <https://settlement.com.ua/pro-bank/ownership-structure/>) та на офіційному сайті Національного банку України.

У 2020 році Банком не здійснювався викуп власних акцій. Також не придбавались акції/корпоративні права до портфеля Банку.

Опис зовнішнього середовища*

Пандемія продовжує бити рекорди на фоні повільної вакцинації, що відкладає час повернення світової економіки до попереднього ритму. Монетарні стимули Федерального резерву США позначаються на зниженні вартості долара, що посилює зростання цін енергоносіїв. Зростання обсягів ліквідності збільшує зацікавленість інвесторів економіками країн, що розвиваються.

Висока потреба у фінансуванні дефіциту та високі процентні ставки на ОВДП приваблюють іноземних інвесторів. Цей фактор та кращі умови для експорту сприятимуть укріпленню курсу гривні у першому півріччі 2021 року.

* Для підготовки інформації у цьому розділі використовувались наступні інформаційні джерела:

- 1) <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/01/KSE-Macro-Radar-2020-12-ukr-2.pdf>
- 2) <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=010de307-2345-4162-b5e5-1dd8b2f81d10&tag=OgliadEkonomichnoiAktivnosti>
- 3) <https://www.icu.ua/uk/research/macroeconomics>

Фіскальні стимули та вищі обсяги експорту стимулюватимуть приватне споживання.

Протягом грудня 2020 року прогнози українських урядових організацій не оновлювалися, переглянули свої прогнози переважно інвестиційні компанії, зокрема ICU, Dragon Capital та представник банківського сектору Альфа-Банк. Основні тези та показники консенсус-прогнозу є такими.

Економічний розвиток

Згідно з консенсусом, очікуване зниження ВВП у 2020 році становить 5,6%, у 2021 році ВВП зросте на 4,5%. Зовнішній попит надасть підтримку експорту, а фіскальні та монетарні стимули (підвищення мінімальної заробітної плати та утримання ставки рефінансування нижче нейтрального рівня) активізують приватне споживання.

Банки наростили обсяги ОВДП у своїх портфелях у досить значних обсягах – на 46% протягом 11 місяців 2020 року, зокрема внаслідок використання кредитів рефінансування Національного банку України та накопиченої ліквідності в депозитних сертифікатах, побоювання щодо масштабного монетарного фінансування бюджету не справилися. І Національний банк України, і банки поводили себе досить консервативно.

Інфляція

Зростання ІСЦ (індексу споживчих цін) у 2020 році (у річному вимірі) очікувалося на рівні 4,8%, однак груднєве подорожчання продовольчих товарів зумовило фактичну інфляцію на рівні 5,0%. У 2021 році очікується 6,6%. Підвищення соціальних стандартів – ключовий ризик.

Курс гривні до долара США

27,0 гривень/доларів США (відповідає факту) та 28,8 гривень/доларів США – середні курси у 2020 та 2021 роках відповідно. Ймовірна ревальвація у першій половині 2021 року на тлі покращення платіжного балансу, яка зміниться девальвацією у другій половині року.

Міжнародні резерви

Фінансування Міжнародного валютного фонду та очікуваний профіцит сукупного платіжного балансу зумовлять зростання міжнародних резервів.

Резерви очікувалися на рівні 28,6 мільярдів доларів США на кінець 2020 року, однак фактичні резерви виявилися 29,1 мільярдів доларів США завдяки позитивним інтервенціям Національного банку України. До кінця 2021 року передбачається зростання до 30 мільярдів доларів США. Вищий рівень може бути досягнутим у випадку отримання траншу від Міжнародного валютного фонду.

За оцінками Національного банку України, вони збільшаться до 29,5 мільярдів доларів США, інвестиційної компанії ICU — 31,1 мільярдів доларів США. Оцінка Мінекономіки є середньостроковою, вона передбачає, що наповнення резервів буде значно меншим.

Це втім узгоджується з їх прогнозами меншого бюджетного дефіциту до 2023 року та, відповідно, меншим рівнем державного боргу відносно ВВП.

Державний борг України

Передбачається зниження державного боргу насамперед завдяки зростанню економіки та активнішій фіскальній політиці в результаті подальшого підвищення ефективності адміністрування податків, зборів і митних платежів.

62,5% ВВП у 2020 році через розширення бюджетного дефіциту та падіння номінального ВВП;

60,2% ВВП у 2021 році в результаті значних боргових виплат, зростання ВВП та звуження бюджетного дефіциту.

Крім того, у наступному році за графіком ідуть значні обсяги погашень за борговими зобов'язаннями держави.

Натомість деякі аналітики бачать обмежені можливості для отримання нових позик.

Діапазон прогнозованих значень 57–64% ВВП.

Ставка рефінансування Національного банку України

6,0% річних на кінець 2020 року та 7,3% річних на кінець 2021 року внаслідок посилення монетарної політики Національного банку України у відповідь на прискорення інфляції.

За іншими прогнозами діапазон прогнозів може 7-8%. Не зважаючи на швидше зростання рівня інфляції, монетарна політика Національного банку України упродовж початку 2021 року залишатиметься м'якою, з огляду на потребу у подальшій підтримці економічного відновлення. У подальшому, протягом 2021 року, ключова ставка буде зростати, як відповідь на зростання очікуваної інфляції. Мінімальне очікуване збільшення ставки до кінця 2021 року – 100 б.п. Але враховуючи вищу інфляцію, у середньому реальна процентна ставка буде нижчою, ніж у 2020 році.

Органи управління

Органами управління та контролю Банку є:

- Загальні збори – вищий орган управління Банку;
- Наглядова рада Банку – орган, що здійснює контроль за діяльністю Правління, захист прав вкладників, інших кредиторів та учасників Банку;
- Правління Банку – виконавчий орган Банку, що здійснює поточне управління.

Розподіл функцій між органами управління та контролю Банку забезпечує ефективну систему внутрішнього контролю.

У період з 01.01.2020 року по 13.11.2020 року кількісний склад Наглядової ради Банку (у тому числі, кількість незалежних директорів у складі Наглядової ради) відповідав вимогам законодавства та потребам Банку, враховуючи розмір та особливості діяльності Банку. Сукупність навичок та досвіду членів Наглядової ради дозволяли забезпечити належну діяльність Наглядової ради. Забезпечувалась колективна придатність членів Наглядової ради.

У період з 01.01.2020 року по 13.11.2020 року кількісний склад Наглядової ради відповідав кількісному складу, передбаченому Статутом Банку.

У період з 14.11.2020 року по 31.12.2020 року кількісний склад Наглядової ради був меншим за склад, передбачений Статутом Банку, у зв'язку із припиненням повноважень членів Наглядової ради за власним бажанням.

Враховуючи необхідність переобрання складу Наглядової ради Банку з метою приведення його у відповідність до законодавства щодо кількості незалежних директорів, Наглядова рада Банку 16.12.2020 року прийняла рішення про скликання дистанційних позачергових загальних зборів акціонерів Банку. Датою дистанційного проведення позачергових Загальних зборів акціонерів Банку (датою завершення голосування) встановлено 03 лютого 2021 року.

У період з 01.01.2020 року по 16.03.2020 року кількісний склад Наглядової ради становив 7 членів, із яких три незалежних директора:

Супрун Андрій Володимирович – голова Наглядової ради, представник акціонера
Дятлова Олена Олександрівна – член Наглядової ради, незалежний директор
Мітюков Ігор Олександрович – член Наглядової ради, незалежний директор
Селякова Наталія Миколаївна – член Наглядової ради, незалежний директор
Бахтарі Емал Аюбович – член Наглядової ради, представник акціонера
Бакас Миндаугас – член Наглядової ради, представник акціонера
Манжуловський Святослав Всеволодович – член Наглядової ради, представник акціонера.

У період з 16.03.2020 року по 03.06.2020 року кількісний склад Наглядової ради становив 7 членів, із яких три незалежних директора:

Супрун Андрій Володимирович – голова Наглядової ради, представник акціонера
Дятлова Олена Олександрівна – член Наглядової ради, незалежний директор
Мітюков Ігор Олександрович – член Наглядової ради, незалежний директор
Селякова Наталія Миколаївна – член Наглядової ради, незалежний директор
Чечель Сергій Анатолійович – член Наглядової ради, представник акціонера
Бакас Миндаугас – член Наглядової ради, представник акціонера
Манжуловський Святослав Всеволодович – член Наглядової ради, представник акціонера.

У період з 03.06.2020 року по 21.10.2020 року кількісний склад Наглядової ради становить 7 членів, із яких три незалежних директора:

Супрун Андрій Володимирович – голова Наглядової ради, представник акціонера
Дятлова Олена Олександрівна – заступник Голови Наглядової ради, незалежний директор
Селякова Наталія Миколаївна – член Наглядової ради, незалежний директор
Кий Олексій Миколайович – член Наглядової ради, незалежний директор
Мешенко Надія Вікторівна – член Наглядової ради, представник акціонера
Манжуловський Святослав Всеволодович – член Наглядової ради, представник акціонера
Чечель Сергій Анатолійович – член Наглядової ради, представник акціонера.

У період з 21.10.2020 року по 13.11.2020 року кількісний склад Наглядової ради становить 7 членів, із яких три незалежних директора:

Супрун Андрій Володимирович – голова Наглядової ради, представник акціонера
Дятлова Олена Олександрівна – заступник Голови Наглядової ради, незалежний директор
Селякова Наталія Миколаївна – член Наглядової ради, незалежний директор
Кий Олексій Миколайович – член Наглядової ради, незалежний директор
Демиденко Сергій Володимирович – член Наглядової ради, представник акціонера
Манжуловський Святослав Всеволодович – член Наглядової ради, представник акціонера
Чечель Сергій Анатолійович – член Наглядової ради, представник акціонера.

У період з 14.11.2020 року по 15.12.2020 року кількісний склад Наглядової ради становить 6 членів, із яких два незалежних директора:

Супрун Андрій Володимирович – голова Наглядової ради, представник акціонера
Дятлова Олена Олександрівна – заступник Голови Наглядової ради, незалежний директор
Кий Олексій Миколайович – член Наглядової ради, незалежний директор
Демиденко Сергій Володимирович – член Наглядової ради, представник акціонера
Манжуловський Святослав Всеволодович – член Наглядової ради, представник акціонера
Чечель Сергій Анатолійович – член Наглядової ради, представник акціонера.

У період з 16.12.2020 року по 31.12.2020 року кількісний склад Наглядової ради становить 5 членів, із яких один незалежний директор:

Супрун Андрій Володимирович – голова Наглядової ради, представник акціонера
Дятлова Олена Олександрівна – заступник Голови Наглядової ради, незалежний директор
Демиденко Сергій Володимирович – член Наглядової ради, представник акціонера
Манжуловський Святослав Всеволодович – член Наглядової ради, представник акціонера
Чечель Сергій Анатолійович – член Наглядової ради, представник акціонера.

Для підготовки та більш детального опрацювання питань у Наглядовій раді створені та функціонують комітети:

- 1) комітет з питань аудиту;
- 2) комітет з питань призначень та визначення винагороди посадовим особам.

Комітети Наглядової ради Банку очолюються незалежними директорами, більшість членів комітетів – незалежні директори.

Наглядова рада Банку не має права втручатися в поточну діяльність Правління та не бере участі в поточному управлінні Банком.

Виконавчим органом Банку є Правління, яке здійснює поточне управління діяльністю Банку та несе відповідальність за ефективність його роботи згідно з принципами та порядком, встановленими Статутом, рішеннями Загальних зборів акціонерів, Наглядової Ради, а також Положенням про Правління. У Банку діють утворені Правлінням комітети:

- 1) кредитний комітет;
- 2) комітет з питань управління активами та пасивами;
- 3) тарифний комітет.

Відповідно до Статуту Банку Правління складається з 5-х осіб.

Станом на 31.12.2020 року до складу Правління обрано 4-х осіб: Голова Правління – Ткаченко Олег Васильович; члени Правління – Константінов Олексій Анатолійович, Гнатюк Ірина Володимирівна та Комісаров Євген Анатолійович.

Протягом звітнього періоду у внутрішній структурі виконавчого органу відбулись наступні зміни:

1) 21.12.2019 року обрано (призначено) нового члена Правління Комісарова Є.А., який приступив до виконання своїх обов'язків у 15 січня 2020 року;

2) 21.08.2020 року припинено повноваження члена Правління Гудович О.М. у зв'язку з переведенням її на посаду начальника служби фінансового моніторингу Банку за її згодою та на підставі відповідної заяви.

Інші керівники, посадові особи та структурні підрозділи

Станом на 31 грудня 2020 року організаційна структура Банку сформована наступним чином:

1. Правління;
2. Чотири управління:
  - a. управління забезпечення розрахунків Центрального контрагента (робота з клієнтами, клірингові операції);
  - b. управління організаційного та правового забезпечення (правове, методологічне, господарське забезпечення та управління активами)
  - c. управління інформаційних технологій (розробка та супроводження програмного забезпечення, системне адміністрування);
  - d. управління бухгалтерського обліку;
3. Підрозділи контролю, що підпорядковуються безпосередньо Раді Банку: служба внутрішнього аудиту, підрозділ з управління ризиками, підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс);
4. Служба фінансового моніторингу;
5. Корпоративний секретар, який очолює службу корпоративного секретаря;
6. Два самостійні відділи – відділ інформаційної безпеки та відділ по роботі з персоналом.

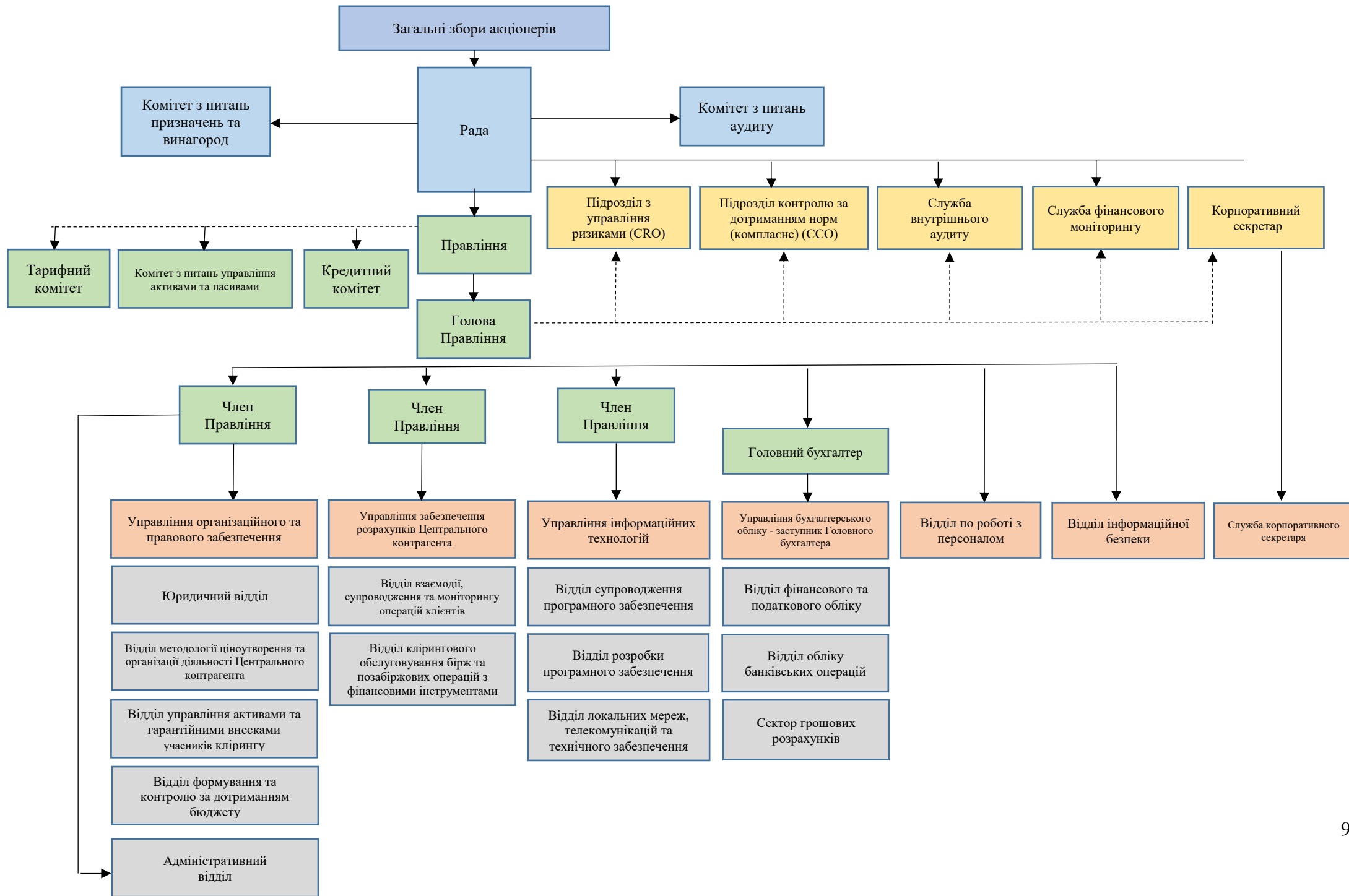
Керівні посади у Банку також займають: головний бухгалтер – Висоцька Світлана Василівна та заступник головного бухгалтера – Кудінова Алла Петрівна.

Керівниками підрозділів контролю є: начальник служби внутрішнього аудиту – Гончарова Юлія Андріївна, начальник підрозділу з управління ризиками – Уваров Костянтин Володимирович, начальник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс) – Шамота Сергій Володимирович. Корпоративний секретар – Шевченко Наталія Миколаївна.

Станом на кінець 2020 року штат Банку складав 56 осіб (51.75 FTE – Full Time Employment), що на 1 особу більше у порівнянні з початком року.

Організаційна структура Банку станом на 31.12.2020 року

Бізнес модель

Банк – один із головних інфраструктурних елементів фондового ринку України. На сьогоднішній день його основною функцією є забезпечення здійснення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів, укладеними на фондових біржах та поза фондовою біржою, якщо проводяться розрахунки за принципом "поставка цінних паперів проти оплати", провадження клірингової діяльності та виконання функцій центрального контрагента, тому діюча бізнес-модель Банку спрямована на максимальну надійність і безпеку проведення клірингу та розрахунків.

Банк має сучасну інфраструктуру, яка забезпечує ефективне виконання всього спектру послуг. Інфраструктура передбачає наявність відповідного технологічного приміщення, належних засобів зв'язку, засобів захисту інформації, сучасного програмно-технологічного комплексу власної розробки (для клірингової діяльності) та забезпечує якісне надання послуг клієнтам.

Основними послугами, які надаються Банком є клірингові послуги та здійснення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів. В рамках своєї діяльності Банк також отримує доходи від управління капіталом (як власним, так і залученим), а також від надання належних Банку приміщень в оренду.

За звітний період, Банком та його дочірніми компаніями (далі – «Група») **було надано наступні послуги та отримано відповідні доходи:**

- 1) кліринг та розрахунки: учасники клірингу сплачують абонентську плату та тарифи залежно від кількості операцій. Дохід від надання клірингових послуг – 6964 тисяч гривень, порівняно із 7905 тисяч гривень за попередній рік;
- 2) послуги з обслуговування банківських рахунків клієнтів. Чистий дохід від надання комісійних послуг склав у 2020 році 774 тисяч гривень, порівняно із 768 тисяч гривень за попередній період;
- 3) управління капіталом, тобто інвестування грошових коштів, які залишаються після завершення розрахунків за цінними паперами на клієнтських рахунках у Банку, у ліквідні та безризикові інструменти – депозитні сертифікати Національного банку України. Задля заохочення учасників клірингу залишати грошові кошти на рахунках Банку, Правлінням Банку було прийнято рішення сплачувати проценти учасникам клірингу залежно від обсягу грошових коштів. Чистий процентний дохід за звітний рік Банку – 25989 тисяч гривень, порівняно із 42429 тисяч гривень за попередній період;
- 4) інші доходи за 2020 рік: 4577 тисяч гривень порівняно з 4678 тисяч гривень за минулий звітний період.

Таким чином, загальний дохід за звітний період складає 38304 тисяч гривень порівняно із 55780 тисяч гривень за 2019 рік. Прибуток до оподаткування складає: 2256 тисяч гривень, порівняно із 21382 тисяч гривень за 2019 рік, чистий прибуток за рік складає 1727 тисяч гривень порівняно із 14364 тисяч гривень за 2019 рік.

Доходи Банку в порівнянні з 2019 роком знизились, що обумовлено низькою активністю на фондовому ринку та монетарною політикою Національного банку України, яка призвела до суттєвого зниження процентних ставок.

Цілі керівництва та стратегії їх досягнення

Стратегічна ціль Банку полягає у його розвитку в якості клірингової установи, яка надає послуги на організованих ринках та поза ними, забезпечує контроль ризиків, здійснення розрахунків та гарантії виконання правочинів.

Головним завданням керівництва Банку є побудова сучасної технологічної надійної клірингової установи.

Пунктом 14 розділу XIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" передбачено, що до 1 липня 2021 року Публічне акціонерне товариство "Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках" має право поєднувати клірингову діяльність з визначення зобов'язань та клірингову діяльність центрального контрагента з банківською діяльністю.

Враховуючи вищезазначену норму Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" та необхідність розгляду питань щодо припинення здійснення банківської діяльності Банку без припинення юридичної особи, Наглядова рада 16.12.2020 року прийняла рішення про скликання дистанційних позачергових загальних зборів акціонерів Банку. Датою дистанційного проведення позачергових Загальних зборів акціонерів Банку (датою завершення голосування) встановлено 03 лютого 2021 року. На зазначених зборах акціонерів буде затверджений План припинення банківської діяльності Банку без припинення юридичної особи.

Основними цілями керівництва на найближчі роки є:

- трансформація у небанківську фінансову установу;
- забезпечення гарантій виконання розрахунків як зі стовідсотковим, так і з частковим попереднім резервуванням активів;
- розробка пакету додаткових сервісів, що дозволять вийти на операційну беззбитковість;
- формування ефективної організаційної структура, оптимізація господарських процесів та системи управління персоналом.

Для формування та досягнення стратегічних цілей Банком визначено наступні ключові фактори:

- I. **правові:** внесені зміни до законодавства України щодо небанківського статусу Банку; на законодавчому рівні забезпечено захист коштів в розрахунках та власних коштів клірингової установи; законами України чітко визначені вимоги до випадків обов'язкового клірингу зобов'язань
- II. **економічно-соціальні:** в Україні відбувається розвиток фінансових ринків, що обумовлює збільшення (або, принаймні, збереження) клієнтської бази; розвиток системи захисту прав споживачів фінансових послуг та зростання фінансової інклюзії
- III. **ресурсні:** наявність достатнього розміру власного капіталу для виконання нормативних вимог, забезпечення власних потреб та гарантування розрахунків; наявність висококваліфікованої команди, об'єднаної корпоративною етикою і спільними цілями та мотивованої ринковим рівнем заробітної плати; відповідність технологічного забезпечення вимогам та потребам ринку, достатність ресурсів для його оперативного оновлення та модернізації.

Для реалізації поставлених цілей, Банком заплановано здійснити наступні кроки:

I. Реорганізація у сучасну технологічну небанківську клірингову установу:

(1) активна участь у розробці змін до законодавства України щодо клірингової діяльності та грошових розрахунків, захисту активів учасників клірингу; (2) створення моделей трансформації Банку в небанківську клірингову установу: правової, технологічної, бухгалтерської; (3) трансформація в небанківську фінансову установу: створення нової внутрішньої нормативної бази, впорядкування штату та організаційної структури, впорядкування взаємовідносин з клієнтами, опрацювання нових моделей взаємодії з біржами та депозитаріями.

II. Гарантія виконання розрахунків:

(1) впровадження сучасного ефективного програмного забезпечення (власного виробництва або, за наявності фінансування, іноземних технологій): модифікація взаємодії з біржами та депозитаріями, забезпечення маржинальної торгівлі, управління забезпеченням та дефолтні процедури, надійний захист інформації в інформаційних системах; (2) належна організація системи внутрішнього контролю в рамках прийнятої стратегії управління ризиками, процедур комплаєнс-контролю, ефективної роботи служб внутрішнього аудиту та фінансового моніторингу.

III. Розробка пакету додаткових сервісів та операційна беззбитковість:

(1) збільшення доходів за рахунок впровадження нових сервісів: РЕПО з контролем ризиків, сервіс для роботи з кліринговою системою на позабіржовому ринку, створення єдиного клірингового пулу зобов'язань на організованому та неорганізованому ринку, розрахунки на товарних ринках; (2) формування позитивного іміджу серед клієнтів та в професійному середовищі: інформаційна прозорість, налагодження комунікацій з клієнтами та профільними асоціаціями.

IV. Ефективна структура, господарські та HR процеси:

(1) належна організація системи управління персоналом та внутрішніх комунікацій: дотримання корпоративної культури та корпоративних цінностей, створення переліку ключових працівників, підготовка бек-апів та кадрового резерву, перегляд заробітних плат та забезпечення ринкового рівня винагороди працівників; (2) оптимізація господарських процесів та припинення здійснення / обслуговування непрофільної діяльності: припинення діяльності (ліквідація) дочірніх підприємств, оптимізація витрат на утримання об'єктів нерухомості.

Ключові фінансові та нефінансові ресурси

До ресурсів Банку, що використовуються для досягнення цілей, відносяться: капітал Банку, людські ресурси та інтелектуальний капітал, технологічні ресурси.

Структура та достатність капіталу

Капітал Банку відповідно до консолідованої фінансової звітності на кінець звітного періоду складається з: статутного капіталу – 206700 тисяч гривень, резервного капіталу – 43 015 тисяч гривень та нерозподіленого прибутку – 21417 тисяч гривень.

Станом на 31 грудня 2020 року розмір капіталу Банку відповідає усім вимогам Національного Банку України. У випадку реалізації стратегії Банку щодо трансформації у небанківську фінансову установу та на даному етапі розвитку фінансових ринків України, Банк не планує збільшувати розмір статутного капіталу.

Основними показниками капіталу, відповідно до внутрішніх документів та нормативних вимог є розмір регулятивного капіталу та норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу.

Протягом 2020 року Банк виконував вимоги Національного банку України щодо мінімального розміру регулятивного капіталу – Н1 (256983 тисяч гривень станом на 31.12.2020 року), достатності (адекватності) регулятивного капіталу – Н2 (297.25% станом на 31.12.2020 року), достатності основного капіталу – Н3 (279.35% станом на 31.12.2020 року).

З метою оцінки достатності розміру капіталу Банк на регулярній основі проводить оцінку ризиків та визначає їх вплив на рівень капіталу та показники його достатності.

Відповідно до визначеної стратегії Банку можна стверджувати, що на даний момент Банк має достатній капітал для реалізації стратегічних цілей.

Ліквідність та грошові потоки

За звітний період Банк показав високий рівень управління ліквідністю. За весь звітний період не було жодного факту недотримання граничних значень відповідних нормативів. Так, станом на 31 грудня 2020 року:

- коефіцієнт покриття ліквідністю у всіх валютах (Liquidity Coverage Ratio, $LCR_{\text{ВВ}}$) – 263.03%;
- норматив короткострокової ліквідності (Н6) – 259.34%.

На засіданнях Комітету з управління активами і пасивами, а також на засіданнях Правління регулярно розглядаються звіти щодо показників ліквідності та констатується, що ліквідність Банку є достатньою на всіх часових інтервалах, загроза безперервності діяльності відсутня та Банк зберігає загальну фінансову стійкість.

Інструментами регулювання ліквідності, які у 2020 році використовував Банк, є депозитні сертифікати Національного банку України та облігації внутрішньої державної позики.

Станом на кінець звітного періоду обсяг високоліквідних активів (ВЛА: грошові кошти, вкладення у депозитні сертифікати Національного банку України та ОВДП) становив 278668 тисяч гривень.

Людські ресурси та інтелектуальний капітал

Переважає більшість персоналу Банку має, як мінімум, одну повну вищу освіту та не менше 10 років трудового стажу у цій чи у суміжних професіях.

Керівний склад має багатий професійний досвід: Голова Правління Ткаченко Олег Васильович має 26-річний досвід роботи у сфері біржової торгівлі, біржових технологій та клірингу.

Член Правління Константинов Олексій Анатолійович має 29-річний досвід роботи в сфері інформаційних технологій в ключових суб'єктах інфраструктури фінансових ринків (кліринг, депозитарна діяльність, банк).

Член Правління Гнатюк Ірина Володимирівна має 18-річний досвід роботи на фінансовому ринку у юридичній та економічній сфері.

Член Правління Комісаров Євген Анатолійович протягом вісімнадцяти років поспіль займав керівні посади у фінансовому секторі (на фондових біржах), має достатню сукупність знань, що відповідають основним напрямкам діяльності Банку, а саме глибоке розуміння існуючої інфраструктури та особливостей організації торгівлі цінними паперами та деривативами в Україні, знання сучасних світових тенденцій у розвитку торгової, клірингової, розрахункової та депозитарної діяльності.

Правління має достатню кваліфікацію для здійснення оперативного управління Банком, досягнення цілей та забезпечення розвитку діяльності. Базуючись на цих даних, можна зробити висновок, що інтелектуального капіталу Банку достатньо і він використовується для безперервного функціонування, миттєвих антикризових процедур, а також, у цілях досліджень та розробок додаткових продуктів на майбутнє. За звітний період персонал Банку забезпечив якісну профільну діяльність.

Технологічні ресурси

Технологічні ресурси Банку відповідають майже усім стандартам, визначеним постановою Національного Банку України №95 від 28.09.2017 року (використовується неліцензійна версія СУБД Oracle v.11.2.03). Офіс обладнаний персональними комп'ютерами на кожного працівника та новітніми, відокремленими і захищеними серверами, спеціальним приміщенням. Клірингова діяльність Банку здійснюється за допомогою систем «Клірингова система» та «Інтернет Кліринг». Ці системи було розроблено управлінням інформаційних технологій Банку. Відповідний підрозділ Банку відповідає за підтримку функціональності та подальше вдосконалення цих систем. Банківські операції здійснюються за допомогою систем «ОДБ «Барс Міленіум» та «Інтернет-банкінг» на базі системи БАРС CORP2.

У 2020 році здійснено модернізацію програмного забезпечення «Клірингова Система» в частині:

- реалізації посиленого контролю за допуском до сервісу «4Z» брокерів та їх клієнтів (вигодоодержувачів);
- впровадження сервісу «РЕПО з контролем ризику».

Модернізоване програмне забезпечення впроваджено у експлуатацію.

Крім того, автоматизовані процеси, пов'язані із належним здійсненням Банком функцій суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

У Банку є резервний офіс, що розташований за межами міста Києва та обладнаний усіма необхідними технологіями задля безперервності функціонування Банку у разі настання непередбачених обставин. Відділ інформаційної безпеки Банку відповідає за захист існуючих систем, баз даних, головного та бек-ап офісів. Загалом, внутрішній документ Банку – «План забезпечення безперервного функціонування і відновлення інформаційних систем», перелічує наявні технології, існуючі системи та антикризові процедури.

Система управління ризиками

Система управління ризиками в Банку базується на забезпеченні систематичного процесу виявлення, оцінки, контролю, моніторингу та звітування щодо усіх видів ризиків, на які наражається Банк у своїй діяльності.

Наглядова рада Банку несе відповідальність за створення комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками, на які наражається Банк у своїй діяльності. У Банку Наглядовою радою створені постійно діючий підрозділ з управління ризиками та підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс) і забезпечено незалежність цих підрозділів.

Станом на кінець звітної періоду у Банку реалізовано *модель трьох незалежних ліній захисту*, відповідно до якої до *першої лінії* захисту відносяться бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки, які здійснюють поточну оцінку ризиків відповідно до затверджених у Банку методик та процедур, їх ідентифікацію, поточний моніторинг та своєчасне інформування підрозділів з управління ризиками та / або комплаєнс (в залежності від виду ризику).

Другу лінію захисту представляють підрозділ з управління ризиками та підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс), які є незалежними від першої лінії захисту, які забезпечують своєчасне виявлення, вимірювання, контроль, пом'якшення та звітування щодо суттєвих ризиків, моніторинг та попередження порушень показників ризик-апетиту та лімітів ризику, здійснюють постійний аналіз ризиків, на які наражається Банк під час своєї діяльності, забезпечують методологічну підтримку та здійснюють стрес-тестування.

Третя лінія захисту представлена службою внутрішнього аудиту Банку, яка здійснює незалежний аналіз і проводить оцінку якості та ефективності системи внутрішнього контролю Банку, а також оцінює роботу першої та другої ліній захисту і системи управління ризиками в цілому, включаючи організаційну структуру, стратегічне планування, питання системи оплати праці та процеси прийняття рішень у Банку.

Правління Банку забезпечує виконання завдань, рішень Ради Банку щодо впровадження системи управління ризиками, включаючи стратегію та політики управління ризиками, культуру управління ризиками, процедури, методи та інші заходи ефективного управління ризиками. Правління Банку визнає та виконує вимоги щодо незалежного виконання обов'язків підрозділами управління ризиками і контролю за дотриманням норм (комплаєнс) і не втручається у виконання ними своїх обов'язків.

В процесах управління ризиками також задіяні *Комітет з питань управління активами та пасивами Банку*, який щомісячно розглядає звіт з ризиків, приймає рішення в процесі управління ліквідністю та встановлення лімітів, розглядає результати проведених стрес-тестувань та *Кредитний комітет Банку*, який відповідає за встановлення лімітів обсягу активних операцій та проведення щомісячної оцінки якості активів та затверджує обсяг резервів на покриття можливих збитків від їх знецінення.

Банк здійснює банківські операції виключно в межах обраної бізнес-моделі Банку з метою недопущення впливу ризиків, притаманних його діяльності, на процеси здійснення грошових розрахунків за цінними паперами та іншими фінансовими інструментами та виконання функцій Банку, покладених на нього законодавством.

Протягом звітної року Банк не здійснював залучення коштів фізичних та юридичних осіб на строкові вклади (депозити) та не надавав кредитів юридичним та фізичним особам.

Відповідно до вимог до здійснення клірингової діяльності Банк забезпечує зниження ризиків та гарантує проведення грошових розрахунків за операціями з цінними паперами шляхом стовідсоткового попереднього резервування коштів учасників клірингу та впровадження програмно автоматизованих рішень, що дозволяють забезпечити постійний контроль розміру грошових зобов'язань учасників клірингу сумі коштів, що передана Банку для забезпечення грошових розрахунків.

Перелік ризиків, притаманних Банку визначається відповідно до його внутрішніх документів з урахуванням стратегії управління ризиками та бізнес-моделі. Зокрема, Банк здійснює комплексну оцінку наступних суттєвих видів ризиків, притаманних його бізнес-профілю:

- 1) ризик ліквідності;
- 2) процентний ризик банківської книги;
- 3) ринковий ризик;
- 4) операційний ризик;
- 5) комплаєнс-ризик.

Банк не схильний до **кредитного ризику** (не здійснює кредитування), у зв'язку з чим розрахунок, оцінка та стрес-тестування цього ризику Банком не проводиться.

Ризик ліквідності визначається як імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок неспроможності Банку забезпечувати фінансування зростання активів та/або виконання своїх зобов'язань у належні строки. Ризик ліквідності контролюється через дотримання показників нормативів ліквідності, встановлених Національним банком України. Операції з активами Банку не мають негативного впливу на позицію Банку щодо ліквідності через те, що як депозитні сертифікати Національного банку України, так і облігації внутрішніх державних позик (ОВДП) входять до переліку інструментів, що рефінансуються Національним банком України.

Процентний ризик банківської книги представляє собою імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок впливу несприятливих змін процентних ставок на банківську книгу. Процентний ризик банківської книги впливає на економічну вартість капіталу Банку та чистий процентний дохід Банку.

Для управління процентним ризиком банківської книги Банк здійснює такі процедури та заходи:

- фінансове планування і складання бюджету Банку;
- встановлення цінових умов проведення банківських операцій;
- аналіз структури розривів у строках до переоцінки активів, зобов'язань та позабалансових інструментів, а також динаміки ринкових процентних ставок;
- кількісна оцінка процентного ризику банківської книги;
- стрес-тестування процентного ризику шляхом аналізу впливу екстремальних змін процентних ставок на величину відкритих процентних позицій;
- встановлення та моніторинг лімітів з процентного ризику.

Банк вимірює процентний ризик банківської книги як величину зміни економічної вартості капіталу (метод EVE) та чистого процентного доходу (метод NII) на підставі повного та економічно обґрунтованого переліку змін процентних ставок та стрес-сценаріїв.

Ринковий ризик представляє собою імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок несприятливої зміни курсів іноземних валют, процентних ставок, вартості фінансових інструментів. Враховуючи бізнес-модель, Банк у своїй діяльності не наражається на ризик дефолту, ризик кредитного спреду, фондовий ризик, товарний ризик та ризик волатильності.

Виходячи з вищезазначеного, Банк вибудовує систему управління ринковими ризиками виключно в контексті управління **процентним ризиком торгової книги та валютним ризиком**. Банк не здійснював у 2020 році придбання цінних паперів до торгової книги, виходячи з чого, апетит до процентного ризику торгової книги був встановлений на нульовому рівні. Відповідно, ліміт максимально можливої вартості під ризиком (VaR) для процентного ризику торгової книги на 2020 рік також був встановлений на нульовому рівні.

Валютний ризик - наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют. Банк оцінює валютний ризик як несуттєвий та контролює його через дотримання показників лімітів валютної позиції, встановлених Національним банком України. Оцінка валютного ризику здійснюється за допомогою розрахунку ризикової вартості (VaR) за відкритими валютними позиціями.

Операційний ризик. Банк проводить регулярний моніторинг операційного ризику і рівня схильності до виникнення операційних збитків. Підрозділ з управління ризиками здійснює оцінку операційного ризику і готує рекомендації щодо його зниження.

Банком було впроваджено наступні інструменти управління операційним ризиком рекомендовані Національним банком України та Базельським комітетом з банківського нагляду:

- збір даних і складання звітності про внутрішні операційні інциденти;
- моніторинг ключових індикаторів ризику;
- збір даних про зовнішні операційні втрати;
- самостійна оцінка підрозділами Банку рівня операційного ризику.

Комплаєнс-ризик розглядається як імовірність виникнення збитків/санкцій, додаткових втрат, не отримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невиконання банком вимог законодавства, зокрема нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції, правил корпоративної етики, виникнення конфлікту інтересів, а також положень внутрішніх документів банку.

Процес управління комплаєнс-ризиком в Банку включає наступні елементи:

- формулювання процедур виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення комплаєнс-ризиків;
- впровадження процедур та процесів забезпечення відповідності діяльності Банку вимогам законодавства, уключаючи законодавство у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та внутрішнім документам Банку під час діяльності;
- розроблення та впровадження системи моніторингу змін в законодавстві України, визначення їх потенційного впливу на діяльність Банку, інформування зацікавлених сторін про виникнення можливих або потенційних комплаєнс-ризиків, а також створення та ведення бази подій комплаєнс-ризиків, організація системи внутрішнього комплаєнс-контролю;

- забезпечення контролю над застосуванням, дотриманням та запобіганням невиконанню структурними підрозділами Банку вимог законодавства України, внутрішніх документів, рішень органів управління Банку, наказів і розпоряджень голови Правління Банку під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків.

Система управління ризиками в Банку регламентується наступними документами, затвердженими Наглядовою радою згідно вимог Національного банку України:

- Стратегія управління ризиками,
- Політика з управління ризиком ліквідності;
- План управління ліквідністю в кризових ситуаціях
- Політика з управління процентним ризиком банківської книги;
- Політика з управління ринковим ризиком;
- Політика з управління операційним ризиком;
- Політика запобігання, виявлення та управління конфліктами інтересів.

Документи, що описують методики, методи та інструменти вимірювання (оцінки) ризиків, притаманних діяльності Банку:

- Методика вимірювання ризику ліквідності. Описує методи вимірювання (оцінки) та програму стрес-тестування ризику ліквідності у Банку. Зокрема, Методика описує впровадження GAP-аналізу (аналізу часової неузгодженості між вимогами та зобов'язаннями Банку), як головного інструменту оцінки та прогнозування ліквідності.
- Методика вимірювання процентного ризику банківської книги. Описує методи вимірювання (оцінки) та програму стрес-тестування процентного ризику банківської книги. Банк вимірює процентний ризик банківської книги як величину зміни економічної вартості капіталу (далі - метод EVE) та чистого процентного доходу (далі - метод NII) на підставі повного та економічно обґрунтованого переліку змін процентних ставок та стрес-сценаріїв.
- Методика вимірювання операційного ризику. Описує методи виявлення та вимірювання (оцінки) операційного ризику у Банку
- Методика вимірювання ринкового ризику. Описує методи вимірювання та стрес-тестування ринкового ризику у Банку. Для вимірювання процентного ризику торгової книги Банк використовує метод модифікованої дюрації (MD). Для вимірювання валютного ризику Банк використовує метод вартості під ризиком (VaR);
- Методика самооцінки комплаєнс-ризиків.

Документи, що описують процес управління ризиками, зокрема, інформаційні системи та звітність щодо стану управління ризиками в Банку:

- Процес управління ризиком ліквідності
- Процес управління процентним ризиком банківської книги
- Процес управління ринковим ризиком
- Процес управління операційним ризиком
- Процедура моніторингу змін в законодавстві.

Процеси та процедури визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення вищезазначених ризиків на всіх організаційних рівнях.

В грудні 2019 року Правлінням Банку затверджена програма навчання співробітників з питань управління ризиками на 2020 рік. Програма навчання виконана в 2020 році повністю.

В лютому 2020 року Наглядовою радою була затверджена Декларація схильності до ризиків Банку, яка визначає сукупну величину ризик-апетиту, види ризиків, які Банк прийматиме або уникатиме з метою досягнення його бізнес-цілей, та рівень ризик-апетиту щодо кожного з ризиків. Показники ризик-апетиту наведені в таблиці нижче.

Вид ризику	Показник ризик-апетиту
Ризик ліквідності	Тривалість періоду повного і своєчасного виконання банком своїх платіжних (розрахункових) зобов'язань під час стресової ситуації без залучення кредитів від Національного банку для екстреної підтримки ліквідності <u>на рівні одного банківського дня</u> .
Процентний ризик банківської книги	Максимальне падіння чистого процентного доходу банку протягом наступних 12 місяців, що визначається як найгірше зниження значення цього показника, визначене із застосуванням усіх сценаріїв зміни процентних ставок, що використовуються банком. Банк визначає цей показник <u>на рівні не вище 30%, від чистого процентного доходу, запланованого в бюджеті на 2020 рік - 8 636 тисяч гривень</u>
Процентний ризик банківської книги	Максимальне падіння економічної вартості капіталу банку, що визначається як найгірше зниження значення цього показника, визначене із застосуванням усіх сценаріїв зміни процентних ставок, що використовуються банком. Банк визначає цей показник на рівні не вище 20 мільйонів гривень
Ринковий ризик (валютний ризик)	Банк визначає апетит до валютного ризику як максимальну величину вартості під ризиком всіх валютних позицій в денному горизонті, розраховану з довірчою ймовірністю 99% - 0,05% відсотків регулятивного капіталу Банку (130 <u>тисяч гривень</u>).
Операційний ризик	Максимальний обсяг втрат від подій операційного ризику протягом наступних 12 місяців (300 <u>тисяч гривень</u>)
Сукупний рівень ризику	Сукупний рівень ризику, визначений як загальна сума показників апетиту до кожного з видів ризиків, притаманних діяльності Банку на 2020 рік – 20,44 мільйонів гривень

Протягом 2020 року встановлені показники ризик-апетиту, а також відповідні ліміти ризиків, затверджені Правлінням в березні 2020 року, Банком не порушувались.

Відносини з акціонерами та пов'язаними особами, вплив цих відносин на результат діяльності та здійснення управління ними

Відносини Банку з його акціонерами регламентуються статутом та іншими внутрішніми документами Банку, нормами законодавства.

Окрім цього, затверджені Кодекс корпоративного управління та Положення про організацію корпоративного управління. Ці документи розміщені на сайті Банку за посиланням <https://settlement.com.ua/pro-bank/disclosure.html>

Зазначені документи визначають та закріплюють основні принципи й стандарти корпоративного управління Банку, принципи захисту інтересів акціонерів, контрагентів та інших зацікавлених осіб, принципи прозорості прийняття рішень та інформаційної відкритості. Метою цих документів є формування та впровадження у практику Банку належних норм та найкращої практики корпоративного управління, підвищення конкурентоздатності й інвестиційної привабливості Банку, підвищення довіри до Банку з боку клієнтів та інвесторів.

Кодекс корпоративного управління є обов'язковим для усіх акціонерів Банку, посадових осіб органів управління та контролю і працівників Банку.

Положення про організацію корпоративного управління визначає порядок організації в Банку системи відносин між учасниками, Наглядовою радою Банку, Правлінням Банку та іншими зацікавленими особами, яка забезпечує організаційну структуру та механізми, через які визначаються цілі Банку, способи досягнення цих цілей, а також здійснюється моніторинг їх виконання, визначає спосіб розподілу повноважень і відповідальності між органами управління, способи прийняття ними рішень.

Запроваджена в Банку ефективна, надійна та збалансована система корпоративного управління відповідає стратегії розвитку Банку, що затверджена Наглядовою радою, а також довгостроковим інтересам і сприяє стабільності роботи Банку. Корпоративне управління в Банку організоване з урахуванням розміру, особливостей діяльності, характеру й обсягів банківських та інших фінансових послуг, профілю ризиків Банку.

Банк відповідно до законодавства визначає перелік пов'язаних із Банком осіб, який затверджується Правлінням.

З метою визначення процедури виявлення пов'язаних із Банком осіб, формування та ведення переліку пов'язаних із Банком осіб, контролю та нагляду за операціями із пов'язаними з Банком особами, з ціллю забезпечення цілісності та повноти процесу ідентифікації пов'язаних з Банком осіб для складання статистичної звітності, що подається до Національного банку України та недопущення порушення вимог законодавства при здійсненні Банком своєї діяльності, Радою Банку затверджене Положення про операції з пов'язаними особами Банку.

Банк здійснює операції з пов'язаними особами у відповідності до внутрішніх документів та вимог нормативно-правових актів. Операції з пов'язаними з Банком особами проводяться виключно на ринкових умовах, надання необґрунтованих переваг, пов'язаним з Банком особам, не допускається.

Банк розкриває інформацію про операції з пов'язаними особами у складі фінансової звітності у примітці 26.

Результати діяльності та перспективи подальшого розвитку

Результати за звітний період показали, що стратегія розвитку Банку є ефективною. Подальший розвиток біржової та позабіржової торгівлі буде стимулювати прибуток та збільшення клієнтської бази Банку.

Основні результати діяльності Банку:

- консолідований фінансовий результат за 12 місяців дорівнює 1727 тисяч гривень, план по фінансовому результату виконано на 38.1%, що обумовлено в першу чергу агресивним зниженням процентних ставок за активами Банку.

Загальна кількість договорів щодо державних цінних паперів, укладених на фондових біржах у 2020 році, кліринг та розрахунки за якими здійснював Банк, склала понад 23595 тисяч угод, що є меншим за аналогічний показник 2019 року на 32%. Але загальна сума цих договорів у порівнянні з попереднім періодом збільшилася на 21% та склала 591.93 мільярдів гривень.

При цьому, показники ринку корпоративних цінних паперів у порівнянні з попереднім періодом суттєво зменшилися. Так, загальна кількість договорів щодо корпоративних цінних паперів, укладених на фондових біржах у 2020 році зменшилася на 40% до 4.76 тисяч угод, загальна сума цих договорів зменшилась на 80 % до 1.68 мільярдів гривень.

Протягом 2020 року зберіглася тенденція зменшення операцій з цінними паперами на позабіржовому ринку. Так, поза фондовою біржою було укладено 86 договорів щодо державних цінних паперів, розрахунки за якими здійснювались Банком, на загальну суму 1.06 мільярдів гривень (у порівнянні з 2019 роком показники суттєво знизились на 35 % та 19 % відповідно).

За корпоративними цінними паперами поза фондовими біржами (з дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати») протягом 2020 року було укладено 1 договір на загальну суму 5.24 мільйонів гривень.

Статистичні дані щодо відкритих / закритих клірингових рахунків / субрахунків учасників клірингу, а також поточних та кореспондентських рахунків протягом 2020 року:

клірингових рахунків та клірингових субрахунків для колективного обліку клієнтів учасників клірингу:

- відкрито 24;
- закрито 74;

клірингових субрахунків для відокремленого обліку клієнтів учасників клірингу:

- відкрито 340;
- закрито 426;

поточних та кореспондентських рахунків:

- відкрито 3;
- закрито 10.

Всього станом на кінець 2020 року в Банку відкрито:

- 553 рахунків / субрахунків учасників клірингу (у тому числі для колективного обліку клієнтів учасників клірингу) - в порівнянні з 2019 роком кількість зменшилась на 50 рахунків;
- 1937 субрахунків учасників клірингу (для відокремленого обліку) – в порівнянні з 2019 роком кількість зменшилась на 85 субрахунків;

- поточних рахунків 158 – що на 7 рахунків менше, ніж у 2019 році (було відкрито 165 рахунків);
- кореспондентських рахунків 63 – в порівнянні з 2019 роком їх кількість не змінилася (було відкрито 63 рахунків).

Протягом 2020 року зберіглася тенденція до зменшення кількості учасників клірингу. Станом на кінець 2020 року загальна кількість учасників клірингу зменшилась з 146 учасника до 139.

Кількість клієнтів, які оплачують клірингові послуги Банку, зменшилась з 226 у 2016 році до 98 – у 2019 році, а у 2020 році – до 91.

В той же час, розуміючи унікальність свого статусу на фондовому ринку України та усвідомлюючи свою важливу роль у подальшому розвитку українських фінансових ринків, Банк продовжує здійснювати дослідження та розробки, спрямовані на вдосконалення якості та розширення лінійки продуктів, операцій та послуг, що надаються Банком.

У 2020 році зареєстровано Національним банком України [Правила ПАТ «Розрахунковий центр»](#), Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку нові редакції [Правил клірингу ПАТ «Розрахунковий центр»](#), [Правил провадження клірингової діяльності ПАТ «Розрахунковий центр»](#) та [Положення про систему управління ризиками та гарантій ПАТ «Розрахунковий центр»](#). У зв'язку із цим до [Регламенту провадження клірингової діяльності публічного акціонерного товариства «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках»](#) внесені зміни та доповнення.

Вказані документи надали можливість розпочати регулярне укладання угод в режимі «РЕПО з контролем ризиків» вже в січні 2021 року.

"РЕПО з контролем ризиків" – сервіс грошового ринку, де Банк виконує функцію центрального контрагента, який контролює гарантійне забезпечення учасників клірингу (створене за рахунок грошових коштів та цінних паперів) та гарантує або виконання зобов'язань за укладеними договорами РЕПО, або сплату штрафу добросовісній стороні. При цьому, завдяки інтеграції з фондовими біржами, укладені на біржах правочини потрапляють до єдиного клірингового пулу, що дає можливість у повній мірі скористатись перевагами неттінгу.

Протягом 2020 року Банк брав активну участь у законотворчій діяльності. Зокрема, у розробці проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» (Законопроект №2284), який був прийнятий та став Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» № 738-IX від 19.06.2020 року, а також нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національного банку України. Загалом, пропозиції Банку до законопроектів та нормативних документів направлені на посилення захисту активів клієнтів, управління ризиками та гарантування розрахунків.

Також, Банк продовжував впроваджувати технологічні рішення з питань інформаційної безпеки. У 2020 році Банком проведено комплекс робіт з:

- впровадження в експлуатацію програмного продукту захисту інформації - Safetica Full DLP, виконання комплексу робіт з встановлення агентів ППЗІ Safetica на персональні комп'ютери співробітників Банку, адміністрування, своєчасного оновлення та його супроводу;

- обрання технічного рішення, проведення дослідної експлуатації та придбання у кваліфікованого надавача електронно довірчих послуг ТОВ "Арт-мастер" програмного забезпечення «Арт-Крипто+», що має дозволити здійснювати електронний документообіг з клієнтами Банку з накладанням ЕП засобами «Інтернет-клірингу»;
- проведення тестування ефективності заходів із захисту периметра мережі Банку, відповідності веб-сайту Банку стандартам відкритого проекту захисту веб-додатків "Open web application security project" (OWASP);
- забезпечення адміністрування та ефективного функціонування міжмережевого екрану виробництва Fortinet, що забезпечило виявлення та блокування спроб несанкціонованого доступу до мережі (IDS), захист периметру мережі (IPS), та захист від потенційних атак на відмову у обслуговуванні та/або розподілених атак (DoS/DDoS-атак).

З 2016 року у Антимонопольному комітеті України розглядається справа щодо тарифів на послуги Банку. Під час розгляду справи Антимонопольним комітетом України встановлено, що Банк займає монополічне становище на ринку клірингових послуг та 25 липня 2019 року надано обов'язкові для розгляду наступні рекомендації щодо вжиття заходів для:

- встановлення порядку формування тарифів на клірингові послуги, які не надаються іншими суб'єктами господарювання, в якому передбачити чіткий, вичерпний перелік складових послуг, підстави, умови та порядок їх перерахунку;
- створення консультативно-дорадчого органу, третину членів якого б становили представники професійних учасників фондового ринку.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", за умов виконання положень рекомендацій розпочате провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

Після отримання рекомендацій Банком на їх виконання внесено відповідні зміни до Тарифної політики та створено консультативно-дорадчий орган, до складу якого входять представники професійних учасників фондового ринку - клієнтів Банку, на базі саморегульованої організації на ринку цінних паперів - Професійної асоціації учасників ринків капіталів та деривативів, з якою укладено відповідний Меморандум про співпрацю.

Про вжиті заходи повідомлено Антимонопольним комітетом України, яким оцінюється повнота виконання Банком наданих рекомендацій та, у разі позитивних висновків, буде прийнято рішення про закриття відповідної справи.

Протягом 2020 року до Антимонопольного комітету України Банком додатково надавались повідомлення про зміни у Тарифній політиці Банку, а також про стан виконання рекомендацій Антимонопольного комітету України та дії, вчинені Банком в результаті та внаслідок їх виконання.

19.11.2020 року Банком отримано Подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків неvirобничої сфери про попередні висновки у справі, відповідно до якого запропоновано:

- визнати рекомендації Антимонопольного комітету України, надані Банку, виконаними;
- закрити провадження у справі.

Засідання Антимонопольного комітету України, призначене на грудень 2020 року, на якому було заплановано розгляд питання про закриття провадження у справі, не відбулось і було перенесене на 2021 рік.

У 2020 році вносились зміни до тарифів Банку, пов'язані із впровадженням нових сервісів. Всі процедури затвердження тарифів виконувались у відповідності до рекомендацій Антимонопольного комітету України щодо порядку формування тарифів на клірингові послуги, які не надаються іншими суб'єктами господарювання, та оновленої Тарифної політики.

Банк продовжує опікуватись питаннями запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Ключовою основою у створенні системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення є застосування Банком ризик-орієнтованого підходу у своїй діяльності. Оцінка ризиків є важливим підґрунтям для функціонування належної системи управління ризиками, яка спрямована на розуміння ризиків, їх моніторинг, здійснення контролю та вжиття заходів з метою їх мінімізації, а також утримання від необґрунтованого застосування процедури де-рискінгу.

Загальні принципи Банку щодо дотримання вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ визначені Наглядовою радою та затверджені у вигляді Політики Банку з питань ПВК/ФТ, основною метою якої є недопущення використання клієнтами послуг Банку для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Ключові показники

Банк використовує наступні показники діяльності для оцінки результатів:

<i>Показники</i>	<i>Факт</i>	<i>План</i>
Чистий прибуток (тисяч гривень)	2 065	4 538
ROA (Return on Assets, рентабельність активів)	0.5%	1.1%
ROE (Return on Equity, рентабельність капіталу)	0.8%	1.7%
CIR (Cost/Income Ratio, співвідношення видатків до доходів)	93.8%	88.4%
EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization) (тисяч гривень)	6 106	9 494

Показники, зазначені в таблиці розраховані на основі окремої звітності.

З урахуванням значного непрогнозованого зниження процентних ставок, наявності накладених Національним банком України обмежень на здійснення активних операцій та зменшення кількості клієнтів у зв'язку зі зниженням активності на фондовому ринку Банк вважає фактичні показники діяльності зваженими та обґрунтованими. Фінансовий стан Банку забезпечує безперервність діяльності та виконання функцій Банку.